

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. Vtrum in eius voluntate fuerit Tristitia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

fariò fuisset suppleta per assistentiam diuini auxiliij, quæ illam non permisisset in malum ferri: & ita in actu primo non fuisset inordinata.

ARTICVLVS III.

Vtrum in Christo fuerit Ignorantia?

13 Ignorantia, quid.

Respondetur Negatiuè, In Christo nulla fuit Ignorantia. Notandum est; Etsi humanitas Christi non sciat omnia quæ scit Deus, non tamè idè est in illà aliqua ignorantia. Nam Ignorantia proprie est carentia cognitionis, quam aliquis secundum suum statum & conditionem deberet habere. Et hanc omnem habuit Christus, vt supra q. 9. dictum est. Nam habuit omnem cognitionem naturalem, ad quam lumen naturæ se potest extendere. Habuit etiam cognitionem supernaturalem omnium diuinorum mysteriorum, futurorum contingentium, & secretorum cordis, tam in proprio genere, quàm in Verbo; & quidem ab initio conceptionis. Et hoc communiter sentiunt Patres; vt supra ostensum est.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Anima Christi fuerit Passibilis?

14 Anima Christi dupliciter erat passibilis.

Respondetur Tribus Conclusionibus. Prima: Anima Christi fuit passibilis passione corporali; id est, poterat affici voluptate & dolore corporis; nempe per tactum & gustum.

Secunda: Erat etiam passibilis passione animali. Nam in Christo erat appetitus sensitiuus, & vis imaginatrix, quæ tristitia vel læta posset apprehendere.

Tertia: Istæ affectiones aliter erant in Christo, aliter in nobis: idque quoad tria. Primò, Quia in Christo non ferebantur ad aliquid illicitum. Secundò, Non preueniebant iudicium Rationis. Tertiò, Non trahebant vmquam voluntatem.

ARTICVLVS V.

Vtrum in Christo fuerit Dolor sensibilis?

15 Fuit in eo dolor sensibilis.

Respondetur affirmatiuè. Ratio est; Quia in ipso erat læsio corporalis, quæ est obiectum doloris. Item fuit sensus læsionis, qui est veluti applicatio obiecti. Atqui his positis necessariò in appetitu resultat dolor.

In Responsione Ad primum, Notandum est; Etsi Caro Christi secundum se passibilis fuerit, & subiecta necessitati patiendi, tamen hoc nullo modo redundabat in ipsum Verbum, nisi per communicationem idiomatù. Verbum enim manebat in se omnino impatibile, imò ipsa quoque caro, quatenus vnita Verbo, intrinsecà vi suà quodammodo impatibilis erat; ita vt flagella, ceteraque externæ impressiones non possent dolorem excitare, nisi Christus illum sponte admit-

teret. Et hoc vult Hilarius lib. 10. de Trinitate, vt rectè D. Thomas exponit. Vide eundem in Hilarium in Psalm 68. in principio, vbi sic ait: Vniuersarum igitur passionum humanarum sorte persunctus, secundum susceptas infirmitates nostras laquitur; & dolet ipse quidem extra necessitatem timoris positus & doloris; sed his tamen se quæ suscepit accommodans, &c.

ARTICVLVS VI.

Vtrum in Christo fuerit Tristitia?

Respondetur Affirmatiuè, fuisse Tristitiam in appetitu sensitiuo, Ratio est, Quia tristitiæ obiectum, est malum aliquod, sensu interiori apprehensum, vt noxium. Atqui Christus sic poterat apprehendere quædam mala, tum sua; vt passionem & mortem: tum aliorum; vt peccatum Iudæ, afflictionem discipulorum &c. Neque huic tristitiæ obstabat gaudium visionis beatificæ; quia hoc non sinebatur in appetitum inferiorem exuberare; vt ait Diuus Thomas in Corpore. Sed est

16 Tristitia in appetitu sensitiuo

D V B I V M.

Vtrum in eius Voluntate fuerit Tristitia?

Respondetur; Omnino certum est, etiam in voluntate seu appetitu rationali tristitiam fuisse, & non solum in sensitiuo. Est communis Doctorum dist. 15. vbi Scotus, Duran. Gabriel: vel dist. 16. vbi Gabriel. Idem tenet D. Thomas hic, & infrà quæst. 18. art. 6.

17 Habuit Tristitiam in voluntate rationali

Probat, Matth. 26. v. 38. Tristis est Anima mea vsque ad mortem. Quod potissimum intelligendum est de tristitiæ voluntatis; vt patet ex Synodo VI. act. 4. & 11. Vbi ex hisce verbis probatur in Christo fuisse humanam voluntatem. Idem docent Patres: Hilarius canone 31. in Matth. & Hieronymus in caput 26. Matthæi, vbi explicant causas ob quas Christus doluit; scilicet damnationem Iudæ, Petri negationem, scandalum Apostolorum, & similia. Quæ omnes ad voluntatem pertinent, imò aperte dicunt illum non esse tristatum ob mortem; quod intellige principaliter: fuit tamen secundaria causa. Et ratio est; Quia in Christo fuerunt omnes defectus naturales innoxij, seu inculpati; vt ait Damascenus l. 3. c. 20. Atqui naturalis tristitia, etiam voluntatis, est defectus quidam non repugnans perfectioni gratiæ & scientiæ; & magis conferens ad redemptionem nostram, quàm tristitia partis sensitivæ: ergo non minus est hæc ponenda, quàm illa. Deinde; Quia Christus per voluntatem ipsam, quatenus natura est, horrebat & fugiebat mortem; vt infrà dicitur. Atqui ex hoc naturaliter sequitur tristitia in eadem voluntate.

Vide l. 2. de Summo Beato c. 18.

Sed contrà Objicitur: Voluntas fruebatur summo gaudio beatitudinis: atqui cum summo gaudio non potest consistere tristitia in eadem animæ parte: ergo &c.

18 Quomodo Tristitia in summo gaudio potest consistere

Respondet Melchior Canus lib. 12. de locis Theolog. cap. 14. Christum tempore passionis miraculo suspendisse gaudium beatificum, vt perfectè posset tristari. Sed hæc sententia non est probabilis, vnde passim ab omnibus rejicitur.

Canus sententia reijcitur.

Primò,

Primò, Quia est contra communem sententiam Theologorum etiam ipsius D. Thomae quaest. 46. art. 8. Secundò, Quia certum est Christum à principio conceptionis, secundum animam fuisse beatum; ut supra q. 9. a. 2. ostensum est. At beatitudo includit fruitionem. Respondet Canus includere fruitionem, sed non gaudium: quare gaudium potuisse abesse à beatitudine. Sed hoc non rectè dicitur, tum, quia fructio & gaudium in voluntate idem sunt; ut alibi ostensum est: tum, quia quidquid hac de re sit, gaudium, saltem est proprietas quaedam beatitudinis, ex ea necessariò manans; sine qua, beatitudo est omninò mutila: perinde ac si anima rationalis careret mente. Tertiò, Quia oporteret ut Christus totà ferè vità suà caruisset gaudio beatifico. Nam summo gaudio, non solum summa tristitia, sed etiam qualibet minima repugnat. Christus autem ferè semper aliquà tristitià, & quidem satis magnà, affectus erat. Nam semper hominum peccata, & damnandorum multitudo, & suppliciorum immanitas, illi ob oculos versabantur. Ob quæ multum credibile est fuisse contristatum.

lib. 2. de summo bo. no c. 15.

19 Caiet. re. fellis.

Vnde Alij respondent aliter; fuisse gaudium in portione superiore voluntatis, tristitiam verò in portione inferiore eiusdem potentie. Insinuat D. Thomas infra quaest. 46. art. 7. & 8. & apertè Caietanus ibidem; & Henricus à Gadauo Quodlibeto 8. q. 7.

Sed hæc Responsio non satisfacit: Primò, Quia portio superior & inferior in vnà voluntate, solum ratione differre videntur. Et quamvis fortè esset aliqua differentia formalis, parum ad rem faceret; nam difficultas superest, quomodo fieri poterit, ut vna eademque potentia, plena fuerit gaudij & mæroris.

Secundò, Etiam in portione superiore voluntatis tristitiam patiebatur, ut rectè Scotus, Bonaventura & Gabriel docent. Quod patet; Quia non solum de malis temporalibus, vel corporis passione, quæ ad rationem inferiorem pertinent, sed potissimum de peccatis hominum, de lapsu Iudæ, negatione Petri, duritià Iudæorum eorūque reiectione, tristatus est; ut docent Patres, Hilarius & Hieronymus supra, Ambrosius in c. 22. Luca, & Augustinus serm. 117. de tempore. Vide Ianssenium in cap. 137. Concordiæ. Atqui hæc ad rationem superiorem pertinent.

Ratio dolendi alia est in Parte superiori, alia in inferiori.

Confirmatur; Quia dolebat de peccatis, ut sunt offensio diuina: atqui hoc maximè est portio superioris. Quando enim ratio dolendi vel amandi est portio superioris æterna considerantis, etiam dolor & amor ad rationem superiorem pertinent, quamvis obiectum materiale sit quid temporaneum: ut patet ex dictis 1. 2. q. 74. Vnde etiam actus contritionis ad rationem superiorem pertinet.

D. Thomas explicatur

Neque obstat D. Thomas locis citatis. Quia non negat Christum esse passum tristitiam in ratione superiore: sed solum negat rationem superiorem passam esse tristitiam ab obiecto suo, quod est Deus: quod verissimè negatur.

Tristitia hæc nõ fuit Christo inuoluntaria

Aduerte tamen, in ratione superiore nullam fuisse tristitiam, quæ illi patri fuerit inuoluntaria. Omnis enim illa tristitia fuit ob alias rationes superiores volita eadem voluntate creatà; imò etiam obiectum eius, spectatis omnibus circumstantijs, vel volitū fuit, ut passio & mors; vel sal-

tem voluntariè permittum, ut hominum peccata. Vnde nunquam ita fuit tristatus ut nos tristamur, quibus tristitia & obiectum eius est omninò inuoluntarium.

Dicendum ergo est: Etsi gaudium & tristitia generatim sint affectiones aliquo modo repugnantes; tamèn nisi versentur circa idem obiectum, & sint propter idem motiuum, non sunt proprie contraria. Vnde simul esse possunt; ut patet in tristitià conceptà ex offensione Dei, & gaudio de honore diuino. Itaque cum Christi tristitia, eiusque gaudij non versarentur circa idem, vel saltem non ob idem motiuum, non erant contraria: gaudebat enim de bonis Dei, & suis, & suorum electorum; tristabatur autem de malis contrarijs; ut de morte suà, de peccatis hominum, eorumque damnatione. Nec obstat, quòd etiam de eadem morte gaudebat; nam ob aliam rationem gaudebat, ob aliam tristabatur: tristabatur enim de illà, quatenus erat malum naturæ valde acerbum; gaudebat verò, quatenus illa erat futura causa tantorum bonorum. His addè; Etsi gaudium & tristitia imperfectè simul esse possint, ut experimur; tamen ob illam repugnantiam, quam habent in genere, etsi non versentur circa idem, nec ob eandem rationem, non potest cum summo gaudio esse aliqua tristitia. Quare diuinà virtute factum est, ut in voluntate Christi, simul fuerit summum gaudium cum summa tristitia, ita ut alterum non impediret alterum.

20 Perior. in. tenia, quod simul in Christo fuerit Gaudium & Tristitia.

ARTICVLVS VII.

Vtrum in Christo fuerit Timor?

Respondetur; in Christo fuisse Timorem. Vt patet Marci 14. v. 33. *Capit pauere, & tædere.* Vbi Græcè est, ἐκδραμῆσαι καὶ ἀκρονοῦν; id est, quasi obstupescere præ magnitudine mali impendentis, & tamquam inops consilij, extremè angere. Quæ verba satis etiam indicant ingentem timorem. Ratio est; Quia in ipso erat apprehensio ingentis mali iam imminenti: atqui hæc apprehensio naturaliter parit timorem.

21 Tui in o. Timor.

Dices Primo, Timor videtur pugnare cum excellentissimà Christi fortitudine, quæ reddit hominem impaudum. Secundò, Quia D. Augustinus expositione secundà Psal. 21. dicit Christum non verè timuisse pati, cum sciret se die tertii resurrecturum; sed propter membra sua, verba illa protulisse quæ timoris speciem præ se ferrent. Similia habent D. Hilarius can. 31. in Matth. & lib. 10. de Trinitate in principio, & D. Hieronymus in caput 26. Matth. Tertiò; Timor est de malo quod vitari potest, & aliquo modo est incertum. Atqui sciebat omnia mala futura, eaque iam esse inuitabilia ex diuinà ordinatione.

Tres obiectones.

Respondo; ad Primum, Timor inuoluntarius & necessarius repugnat tantæ fortitudini, non autem timor voluntarius, quem facillimè potuisset excutere, si voluisset. Hinc patet Responsio ad Secundum, Loquuntur enim Patres de timore inuoluntario seu necessario: non enim timuit mortem vili illo timore, qui inuoluntarius est; & cum imbecillitate coniunctus: nam ipse extra necessitatem timoris positus erat, ut ait D. Hilarius,

Timor voluntarius non repugnat fortitudini.